

KATIE KITAMURA

YAKINLAŞMALAR

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: DENİZ KOÇ

Ailem için

1.

Yeni bir ülkeye taşınmak hiçbir zaman kolay değildir ama doğrusunu isterseniz New York'tan uzaklaşmak beni mutlu etmişti. Babamın ölümünün ve annemin ani bir kararla Singapur'da kabuğuna çekilmesinin ardından bu şehir benim için kafa karıştırıcı bir hâle gelmişti. Ailemin beni hiçbirimizin ait olmadığı bu şehre ne denli bağladığını ilk defa anlamıştım. Beni orada tutan, babamın uzun süren rahatsızlığıydı ve sonunun kötü bitmesiyle bir anda istediğim yere gitmekte özgür kalmıştım. Anlık bir kararla Mahkeme'de çevirmenlik pozisyonuna başvurmuş, fakat işi kabul edip de Lahey'e taşındığımda bir daha New York'a geri dönme niyetimin olmadığını, oraya artık memleket gözüyle bakmadığımı fark etmiştim.

Lahey'e vardığımda elimde Mahkeme'yle yaptığım bir yıllık sözleşmeden başka pek bir şey yoktu. Şehre yabancı olduğum o ilk günlerde amaçsızca tramvaya biniyor, saatler boyu durmadan yürüyordum, öyle ki zaman zaman yolumu kaybedip telefonumdaki haritaya bakma ihtiyacı hissediyordum. Lahey, yaşamımın uzun yıllarını geçirdiğim Avrupa şehirleriyle tanıdık bir benzerlik taşıyordu, yönümü bu kadar kolay ve sık kaybetmem belki tam da bu nedenle beni çok şaşırtıyordu. Sokakların o tanıdık

havasının kafa karışıklığına yol açtığı bu anlarda, acaba burada bir ziyaretçiden fazlası olabilir miyim, diye merak ediyordum.

Yine de sokak ve mahalleleri arşınlarken yepyeni bir olasılık belirlediği hissine kapılıyordum. Üzerime çöken hüznün o kadar uzun süre yaşamıştım ki ne bu hüznü görüyor ne de onun duygularımı nasıl körelttiğini fark ediyordum. Ama artık dağılmaya başlamıştı. Bir boşluk oluşuyordu. Günler geçtikçe New York'tan ayrılmanın doğru karar olduğunu hissetsem de Lahey'e gelmekle doğru yaptığımdan emin değildim. Ortamın ayrıntılarını büyük ve zaman zaman ürkütücü gelen bir rahatlamayla görüyordum – çünkü burası henüz bildik bir yer hâline gelerek tüketilmemiş veya hafızam tarafından çarpıtılmamıştı, ayrıca henüz tam olarak ne olduğunu bilmesem de bir şeyin arayışına girmiştim.

İşte tam bu sıralarda, Londra'daki ortak bir tanıdık vasıtasıyla Jana'yla tanıştım. Jana, Mauritshuis'deki küratörlük işi için benden iki yıl önce Hollanda'ya taşınmıştı – pozisyonundan bahsederken alaycı bir şekilde omuz silkerek, ulusal bir galerinin kâhyalığı demişti. Karakter olarak benim tam aksimdi, Jana takıntılı denecek kadar açık biriydi, bense son yıllarda giderek daha temkinli biri olup çıkmıştım – babamın hastalığı gereğinden fazla umut beslemeye karşı sessiz bir uyarı işlevi görmüştü. Jana hayatıma, yakınlık kurma ihtimaline her zamankinden daha elverişli olduğum bir anda girdi. Yanımda çenesi düşük birinin olması bana iyi gelmişti, farklılıklarımızla bir tür denge tutturduğumuzu düşündüm.

Jana'yla sık sık akşam yemeği yerdik ama o akşam restoranda yiyemeyecek kadar yorgun olduğunu, hele ki şu yeni girdiği ve pek yenir yutulur türden olmayan ev kredisi borcu da varken ikimizin de paradan tasarruf etmiş olacağını söyleyip bana evinde yemek yapmayı teklif etmişti. Yakın zamanda eski tren istasyonu civarında bir daire satın almıştı ve kısa süreli kira sözleşmem sona erdiğinde benim de bu bölgeye taşınmam için

ısrar ediyordu. Bana sürekli ilan göndermeye başlamıştı, mahallenin sağladığı pek çok imkân olduğunu ve her şey bir yana buranın ulaşım açısından çok merkezi olduğunu söylüyordu, öyle ki işe gidiş gelişi artık daha kolaydı, hiçbir aktarma yapmaya gerek duymadan tek bir tramvaya binmek yetiyordu.

Tramvay durağından Jana'nın dairesine yürürken ayaklarının altında kırık camlar çatırdıyordu. Jana'nın, cephesinde yan yana balkonlar dizili mütevazı apartman binası, hızla değişen bir mahallenin iki yüzünü yansıtacak şekilde bir yanında toplu konut binasının diğer yanında çelik ve camdan ibaret yeni bir rezidansın arasına sıkışmıştı. Diyaфона bastım ve Jana tek kelime söylemeden apartman kapısının düğmesine bastı. Ben tıklatmaya kalmadan kapısını açtı ve selamlaşma faslını es geçerek işyerinde her şeyin kâbus gibi olduğunu anlatmaya koyuldu, Londra'dan Lahey'e, günlerini Excel hesap tablolarına göz atarak geçirmek için taşınmamıştı. Ama her günü aynen böyle geçiyordu, bütçeymiş, basın bülteniymiş hep bunlar üzerine kafa yoruyordu; iş sanat kısmına gelince kendisine pek bir görev düşmüyordu, bir şekilde bu iş başka birinin sorumluluğu hâline gelmişti. İçeri girmemi işaret etti ve uzattığım şarap şişesini elimden aldı. Mutfağa doğru gözden kaybolurken, Hadi gel, ben yemek yaparken yanımda otur, diye seslendi omzunun üstünden.

Paltomu astım. Ben mutfağa girerken elime bir kadeh şarap verdi ve tekrar ocağın başına döndü. Yemek birazdan hazır olur, dedi. İş nasıl? Sözleşmen hakkında bir şey söylediler mi? Başımı salladım. Mahkeme'yle olan sözleşmemin uzatılıp uzatılmayacağını henüz bilmiyordum. Bu konu her geçen gün daha fazla aklımı kurcalıyordu, Lahey'de kalmak istediğimi düşünmeye başlamıştım. Kendimi sürekli bana verilen görevleri ya da müdürümün tavrını anlamlandırmaya çalışırken, bir tür işaret ararken buluyordum. Jana anlayışla başını salladı ve gönderdiği ilanlara bakıp bakmadığımı sordu, karşı apartmanda uygun bir daire vardı.

Baktığımı söyledim ve şaraptan bir yudum aldım. Daha yeni taşınmış olmasına rağmen Jana'nın varlığı evin her yanına sinmişti, mekânı kendine has zevkiyle ele geçirmişti. Daireyi satın almasının onun için şimdiye kadar yoksun olduğu bir tür güvenceyi temsil ettiğini biliyordum: Daha yirmili yaşlarındayken evlenip boşanmıştı ve son on yılı Mauritshuis'de şu anki konumuna gelmek için çalışarak geçirmişti. Dolabı açıp bir şişe zeytinyağıyla karabiber değirmenini çıkarmasını izledim, her şeyin çoktan yerini bulmuş olduğunu görüyordum. Kalbimin sıkıştığını hissettim – kıskançlıktan değil de belki hayranlıktan, ama zaten bu ikisinin birbiriyle ilgisiz olduğu söylenemez.

Yemeğimizi tezgâhta yiyelim mi? diye sordu Jana. Başımı sallayıp oturdum. Önüme bir tabak makarna koydu ve, Oldum olası tezgâhında yemek yenebilen bir mutfak istemişimdir, dedi. Çocukken gördüğüm bir şey olmalı. Yanımdaki tabureye oturdu. Savaş sırasında Fransa'da yatılı okula gönderilmeden önce Belgrad'da, Sırp annesi ve Etiyopyalı babasıyla büyümüşü. Yugoslavya'ya, daha doğrusu şimdi eski Yugoslavya olarak adlandırılan yere asla geri dönmemişti. Nihayet bu mutfakta bir şekilde benzerini yarattığı masa işlevli tezgâhı ilk nerede gördüğünü merak ettim.

Bu büyük arzusu gerçekleştiği için onu tebrik ettim, o da gülümsedi. Gerçekten güzel bir his, dedi. Daireyi bulmak ve sonrasında gerekli miktarı ayarlamak kolay bir süreç olmadı – başını iki yana sallayıp bana doğru komik bir bakış fırlattı. Meğer kırklı yaşlarında bekâr bir siyah kadın olarak kredi almak büyük olaymış. Şarap kadehine uzandı. Tabii, ben de burayı mutenalaştırılardan biriyim. Ama hani benim de bir yerde yaşamam gerek...

Tam o anda sokakta bir siren sesi duyuldu. Şaşırarak başımı kaldırdım. Giderek yükselen ses, araç yaklaştıkça dairenin

içini doldurdu. Mutfağın içinde kırmızı ve turuncu ışıklar dönüyordu. Jana kaşlarını çattı. Dışarıdan, kapı çarpma sesleri ve hafif bir motor gümbürtüsü geliyordu. Polis bu mahalleden hiç eksik olmuyor, dedi şarabına uzanırken. Birkaç soygun oldu, geçen yıl bir silahlı saldırı yaşandı. Sonra, Ama kendimi güvensiz hissetmiyorum, diye ekledi çabucak. Konuşmasını bitirmeden bir çift siren daha yaklaştı. Jana çatalını alıp yemeye devam etti. Yemeğini yavaşça çiğnemesini izledim, dışarıdaki koro sesi yükseliyordu. Eskiden Londra'da yaşadığım mahallelerden farkı yok, dedi Jana. Gürültüyü bastırmak için sesini yükseltmişti. Sadece Lahey seni bunlara yavaş yavaş alıştıyor. Gerçek bir şehirde yaşamanın nasıl bir şey olduğunu kolayca unutabiliyorsun.

Sirenler sustu ve aniden bastıran sessizliğin içinde kaldık. Siren pek çok anlama gelebilir, dedim sonunda. Biri banyoda kayıp düşmüş olabilir, mutfakta kalp krizi geçiren olabilir. Jana başını salladı ve anladım ki kaygısı bir tehlike ya da şiddet tehdidinden kaynaklanmıyordu, daha doğrusu kaygısının tek sebebi bu değildi. Asıl neden, dairesine dair algısının başkalaşmış olmasıydı. O anda dairesi, ne zamandır peşinde olduğu güvenli yer olmaktan çıkıp bambaşka bir şeye, daha değişken ve belirsiz bir şeye dönüşmüştü.

Akşamın geri kalanı bir zihin dağınıklığı bulutu altında geçti, çok geçmeden kalkacağımı söyledim. Eşyamı toparlamak için oturma odasına gittim, paltomu giyerken perdelerin arasından aşağı, şimdi sokak lambalarının loş ışığı altındaki sokağa baktım. Yol sakindi, sadece yanan bir sigaranın ışığı seçiliyordu – köpeğini dolaştıran bir adam. Ben izlerken sigarasını yere fırlattı ve köpeğinin tasmağını çekiştirerek köşede gözden kayboldu.

Jana elinde bir çay fincanıyla duvara yaslandı, her zaman-
kinden daha yorgun görünüyordu. Ona gülümsedim. Dinlen

biraz, dedim, o da başını salladı. Sokak kapısını açtı ve yanından geçtiğim sırada birden beni kolumdan yakaladı. Tramvaya giderken dikkatli ol, tamam mı? Sesindeki aciliyet, parmaklarının kolumu kavrayışı beni afallatmıştı. Kolumu bırakıp bir adım geriledi. Dikkati elden bırakmamak gerek diye söylüyorum, dedi. Başımı salladım ve gitmek üzere döndüğümde kapıyı ardımdan kapamıştı bile. Yuvasında dönen kilidin çıkırtısını işittim, bir çıkırtı daha, sonra sessizlik.

2.

Ben şehir merkezinde, Jana'nınkinden çok farklı bir mahallede oturuyordum. Mobilyalı olan daireyi gelmeden önce internetteki ilanlardan bulmuştum. Lahey yaşamın ucuz olduğu bir şehir olmasa da New York'tan ucuzdu. Bu sayede kendimi iki yatak odası, ayrı yemek salonu ve oturma odası olan, bir kişiye haydi haydi yetecek bir dairede bulmuştum.

13

Dairenin büyüklüğüne alışmam biraz zaman aldı; bu etki, evin boyutlarına göre bir şekilde fazlaca baştan savma olan mobilyalarla daha da kötüleşti. Oturma odasında katlanıp kanepeye dönüşen bir şilte, yemek odasında kompakt bir yemek masası ve sandalyeler... Mekân hem eğreti hem de kişilikten yoksun tasarlanmıştı. Kira sözleşmesini imzalarken bu boşluğu bir lüks olarak almıştım, apartman dairesinde yankılanan adımlarla yürüdüğümü, bir odayı yatak odası, diğerini belki çalışma odası olarak kullanmayı düşündüğümü hatırlıyorum. Zamanla bu his azaldı ve dairenin boyutları da konaklamanın geçici niteliği de artık kayda değer gelmemeye başladı. Yine de o gece Jana'nın evinden dönüp de onun kendi apartman dairesindeki rahat hâlini gözümün önüne getirince belli belirsiz bir özlem dalgası hissettim.